

PASCALZUID

SCHOOL VOOR VMBO

Dyslexiebeleid Pascal Zuid

2021/2022

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Missie en visie Pascal Zuid	4
2. Kenmerken van dyslexie	4
3. Signaleringsprocedure dyslexie op Pascal Zuid	5
4. Faciliteiten bij dyslexie	5
5. Taal-en spraakprogramma Alinea suite	6
6. Het eindexamen	7

Inleiding

Dit dyslexiebeleidsplan heeft als doel duidelijkheid te scheppen over wat ouders/verzorgers, leerlingen en docenten kunnen verwachten van het dyslexiebeleid van Pascal Zuid. Vanuit de missie en visie van Pascal Zuid wordt ondersteuning geboden aan leerlingen met dyslexie. In dit document staat beschreven hoe deze ondersteuning op Pascal Zuid georganiseerd is.

In het beleidsplan wordt uitgelegd wat dyslexie inhoudt, welke compenserende en dispenserende maatregelen van toepassing zijn op leerlingen met een dyslexie verklaring en hoe Pascal Zuid hiermee omgaat. Er wordt eveneens beschreven wat de aanpak is als, vanuit het basisonderwijs of vanuit screening dyslexie op Pascal Zuid, bij leerlingen een vermoeden van dyslexie bestaat.

Voor het dyslexiebeleid wordt jaarlijks aandacht gevraagd van alle docenten. Aanvullende informatie wordt gedurende het schooljaar per e-mail verstrekt. Nieuwe collega's krijgen informatie over dyslexie en het beleid van Pascal Zuid ten aanzien van dyslexie tijdens het inwerkprogramma. Het dyslexiebeleid is ook te vinden op de website van Pascal Zuid.

1. Missie en visie Pascal Zuid

Missie

In het onderwijs op Pascal Zuid maken we gebruik van de talenten van onze medewerkers én van onze leerlingen en we leren van en met elkaar. Daarbij gaan we ervan uit dat iedereen anders is en we houden daar als school rekening mee.

Visie

De school zien wij als mini-leergemeenschap (community). We werken met de leerling op basis van afnemende sturing toe naar volwaardig burgerschap. De school is opgebouwd zoals ook onze democratische samenleving is: iedereen heeft inspraak, we dragen samen de verantwoordelijkheid en we hebben naast rechten ook plichten. Leren doen we niet alleen op school, maar ook daarbuiten. We zoeken de verbinding met de buitenwereld en zien onszelf als onderdeel van de buurt. Daarbij proberen we ook een positieve bijdrage te leveren aan onze omgeving. We werken met een gedifferentieerd onderwijsaanbod en er wordt rekening gehouden met verschillende leerstijlen en ondersteuningsbehoeften. We hebben positieve verwachtingen en gaan uit van het goede in de ander.

Vanuit bovenstaande missie en visie wordt op Pascal Zuid ondersteuning geboden aan leerlingen met dyslexie, zodat zij die opleiding kunnen volgen waartoe zij op basis van hun cognitieve capaciteiten in staat zijn.

2. Kenmerken van dyslexie

Dyslexie is een *hardnekkig probleem* met de verwerking van taal gecodeerde informatie die zich uit in het lezen en spellen op woordniveau, dat niet het gevolg is van omgevingsfactoren en/of een lichamelijke, neurologische of algemene verstandelijke beperking.

Met een *probleem* wordt bedoeld dat het niveau van het lezen en/of spellen op woordniveau beduidend en kwantificeerbaar lager is dan wat op grond van de chronologische leeftijd van het individu verwacht mag worden. Er moet sprake zijn van een significante achterstand.

Hardnekkig betekent dat het probleem met lezen en/of spellen gedurende minimaal 6 maanden aanwezig moet zijn ondanks interventies gericht op het remediëren ervan. De achterstand persistent is (blijvend) en daarbij resistent voor instructie, kortom hardnekkig. De interventies moeten minimaal betrekking hebben op zorgniveau 3, dat wil zeggen dat ze plaats hebben gevonden op school, maar buiten de context van reguliere (zorgniveau 1) of verlengde instructie (zorgniveau 2) in de klas.

Exclusiefactoren, factoren die uitgesloten moeten worden als verklaring van hardnekkige problemen in lezen en/of spellen, zijn onder meer: algemeen verstandelijke beperkingen, doof- of slechthorendheid, blind- of slechthoortheid, neurologische stoornissen, onvoldoende beheersing van de instructietaal en algemene omgevingsfactoren, zoals inadequaat onderwijs¹.

¹ [Brochure van de Stichting Dyslexie Nederland, Geheel herziene Versie, 2016](#)

3. Signaleringsprocedure dyslexie op Pascal Zuid

Aan het begin van het schooljaar vindt bij alle eerstejaars leerlingen een screening dyslexie plaats. Deze screening bestaat uit het afnemen van signaleringstoetsen spelling en technisch lezen en biedt de mogelijkheid om leerachterstanden op deze gebieden te signaleren. De eerstejaars leerlingen maken de toetsen op de computer in het open leercentrum (OLC) tijdens een mentoruur.

De resultaten van de toetsen worden geanalyseerd door de dyslexiecoördinator. Indien er bij leerlingen significante achterstanden gesignaleerd worden, zullen ook de resultaten van de basisschool ernaast worden gelegd. Leerlingen waarbij, op basis van analyse van alle gegevens, een vermoeden van dyslexie bestaat, zullen worden uitgenodigd voor aanvullend onderzoek en intensieve remediëring.

Remediëring vindt plaats op Pascal Zuid tijdens het KWT-uur dyslexie. Hierbij krijgt de leerling intensieve begeleiding op het gebied van lezen en/of spelling. Naast de wekelijkse remediëring op Pascal Zuid, is het van belang dat de leerling dagelijks thuis oefent. Indien, na intensieve remediëring, blijkt dat de leerling een aanzienlijke groei heeft gemaakt, is aangetoond dat de leerling *niet didactisch resistent* is en kan het vermoeden van dyslexie worden weggenomen. Echter, wanneer blijkt dat, ondanks adequate behandeling van de problemen, er nog steeds een significante achterstand aanwezig is, is het probleem *hardnekkig* en voldoet de leerling aan de voorwaarden om in aanmerking te kunnen komen voor een dyslexie onderzoek door een GZ-psycholoog/dyslexie specialist.

Na overleg met de ouder(s)/verzorger(s) van de leerling zal dit onderzoek door de dyslexiecoördinator in gang worden gezet. Het dyslexie onderzoek zal op Pascal Zuid worden uitgevoerd door het externe bureau Klaarr educatie. De kosten van dit dyslexie onderzoek worden door Pascal Zuid en de ouder(s)/verzorger(s) gedeeld: school en ouder(s)/verzorger(s) betalen ieder 50% van de kosten.

De uitkomsten van het dyslexieonderzoek worden door het onderzoeksbureau naar zowel de ouder(s)/verzorger(s) als de dyslexiecoördinator gestuurd. De dyslexiecoördinator bespreekt de uitkomst van de dyslexietest met de ouder(s)/verzorger(s) en leerling.

4. Faciliteiten bij dyslexie

Wanneer een leerling beschikt over een dyslexieverklaring, dient Pascal Zuid een (digitale) kopie van de verklaring en het verslag te krijgen. Deze gaan in het (digitale) leerling dossier. Aan het begin van elk schooljaar ontvangen alle collega's een totaaloverzicht van leerlingen met een dyslexie verklaring. Aanvullende Informatie over leerlingen wordt verstrekt via het logboek van Magister en/of via e-mail.

De dyslexiecoördinator heeft met alle nieuwe leerlingen met dyslexie een kennismakingsgesprek. Tijdens dit gesprek wordt besproken op welke wijze ondersteuning nodig is. Tevens wordt aan de leerling een dyslexiepas uitgereikt. Deze dyslexiepas is een kaart op A6-formaat waarop de naam van de leerling staat. Op de voorzijde van deze pas staan tips voor tijdens de les, het maken van huiswerk en de aanpak van toetsen. Op de achterzijde staan de compenserende en dispenserende maatregelen waar de leerling gebruik van kan maken.

De dyslexiepas geldt voor de gehele schoolcarrière op Pascal Zuid. De leerling is verplicht de pas altijd bij zich te hebben en deze op de hoek van de tafel te leggen tijdens toetsen, zodat de docent meteen kan zien dat de betreffende leerling een dyslexieverklaring heeft. Compenserende en dispenserende maatregelen waarvan leerlingen met dyslexie gebruik van mogen maken zijn:

- **Extra tijd bij toetsen** (max. 20% van de totale toets tijd). Bij voorkeur worden toetsen aangeboden in een duidelijke lay-out en in een duidelijk lettertype, bijvoorbeeld Arial 12. Dit lettertype wordt ook gebruikt voor de centrale examens en is een adequate lettergrootte voor leerlingen met dyslexie. Door gebruik van deze grotere standaardletter komt de noodzaak om vergrotingen van toetsen aan te bieden te vervallen.
- **Vrijstelling voor hardop voorlezen** in de klas.
- Bij Nederlands en de Moderne Vreemde Talen (Engels, Duits en Frans) kan, in overleg met de docent, (een deel van) een **toets mondeling** afgenomen worden.
- Voor **spelling Nederlands** geldt:
 - In het 1ste leerjaar mag een leerling met dyslexie 2x zoveel spelfouten maken dan de norm.
 - In het 2de leerjaar mag een leerling met dyslexie 1,5x zoveel spelfouten maken dan de norm.
 - In klas 3 en 4 gelden de examenregels. Voor de beoordeling van spelling gelden voor alle kandidaten dezelfde regels. Er is dus geen sprake van een verminderde aftrek voor dyslectische kandidaten of van het niet-meetellen van 'typische dyslexiefouten'. Daarbij is het wel van belang dat het schoolexamen de dyslectische leerling voldoende mogelijkheden biedt om zijn zwakke spellingsvaardigheid door andere vaardigheden te compenseren, zodat hij/zij niet (te) hard en eenzijdig wordt afgerekend op de spelfouten².
- Voor **spelling Moderne Vreemde Talen** (Engels, Duits en Frans) geldt:
 - In het 1ste en 2de leerjaar worden dyslectische (fonetische) spelfouten niet meegerekend.
 - In klas 3 en 4 gelden dezelfde examenregels als hierboven vermeld voor Nederlands.
- De mogelijkheid om gebruik te maken van het ondersteuningsprogramma **Alinea Suite**. Uitleg over dit programma staat in de volgende paragraaf.

5. Taal-en spraakprogramma Alinea Suite

Alinea Suite is compenserende software voor lees- en schrijfproblemen, zoals dyslexie. Alinea Suite is een uitgebreid pakket dat bestaat uit de combinatie van de *Alinea Software*, *Alinea App* en *Alinea Online*.

Alinea software werkt optimaal op een Windows PC en geeft lees-, leer- en schrijfhulp in alle Windows programma's (zoals Word, Excel en PowerPoint). Ook leest deze software teksten uit pdf-documenten, pdf-bestanden die met de Alinea foto-app zijn gemaakt en Dedicon

² Kandidaten met een beperking | centrale examens en rekentoets vo 2019 Versie februari 2019
(<https://www.examenblad.nl/onderwerp/kandidaten-met-een-beperking/2019>)

bestanden (digitale schoolboeken). Op Pascal Zuid is de Alinea software geïnstalleerd op alle computers in het OLC.

De *Alinea app* kan gedownload worden op een telefoon of tablet. Met de app kan een foto gemaakt worden van een tekst die gelezen moet worden. Alinea herkent zeer nauwkeurig de letters en zorgt dat geselecteerde tekst kan worden voorgelezen. Hierbij is de voorleessnelheid regelbaar en laat een meeleesbalkje zien waar je bent in de tekst. Om toegang te krijgen tot de Alinea app is een gebruikersnaam en wachtwoord vereist. Deze wordt verstrekt door de dyslexiecoördinator.

Alinea Online is web-based. De leerling kan thuis of op school inloggen met zijn/haar gebruikersnaam en wachtwoord. Deze gegevens worden verstrekt door de dyslexiecoördinator. De Alinea-werkbalk is inzetbaar op computers die met Windows werken en via de Chromebrowser op Apple-computers. Integratie met verschillende clouddiensten is ook mogelijk: Google Drive, OneDrive en Dropbox.

In overleg met de dyslexiecoördinator mogen leerlingen kosteloos gebruik maken van Alinea Suite. Het kan onder andere gebruikt worden voor het maken van toetsen of het lezen van schoolboeken. In het geval van het maken van toetsen bepaalt de leerling, in overleg met de dyslexiecoördinator en/of vakdocent/mentor, voor welke vakken dat wenselijk is. Leerlingen die toetsen maken in Alinea Suite doen dit op een computer in het open leercentrum (OLC) of op een schoollaptop in het klaslokaal. Hierbij wordt de toets voorgelezen door het programma. De antwoorden kunnen de leerlingen typen in Word/Kladblok of schrijven op toetspapier.

Indien Alinea Suite wordt gebruikt voor het voorlezen van schoolboeken, werkt de leerling met digitale boeken die door het programma worden voorgelezen. Hiervoor heeft de leerling een zelf aangeschafte laptop/computer nodig waarop Alinea Suite gebruikt kan worden. De digitale schoolboeken worden door de dyslexiecoördinator bij Dedicon besteld. De leerling kan zowel thuis als op school gebruik maken van de digitale boeken.

6. Het eindexamen

Voor het treffen van aanpassingen in de wijze van examinering bij dyslectische kandidaten is een deskundigenverklaring nodig op grond van artikel 55 van het Eindexamenbesluit VO.

Toegestaan is:

- Verklanking (digitaal voorlezen van teksten).
- Maximaal 30 minuten tijdverlenging.
- Gebruik van de computer als schijfgerei³, waarbij voor dyslectici de spellingscontrole mag worden gebruikt, behalve bij examens waarbij de kandidaat mede beoordeeld wordt op spelling.

³ <https://www.examenblad.nl/document/de-computer-als-schijfgerei-bij-3/2019>

Niet toegestaan is:

- Digitaal woordenboek.
- Spellingkaarten, grammaticakaarten of stappenplannen.
- Een andere beoordeling van examenonderdelen (met name spelling). Voor de beoordeling van spelling gelden voor alle kandidaten dezelfde regels. Er is dus geen sprake van een verminderde aftrek voor dyslectische kandidaten of van het niet meetellen van 'typische dyslexiefouten'⁴.

In de eerste periode van leerjaar 3 en 4 verstuurt de examensecretaris van Pascal Zuid het aanvraagformulier voor afwijkende wijze van examinering. Middels dit formulier kunnen eventuele extra faciliteiten voor de examens worden aangevraagd. Dit formulier dient ingevuld en ondertekend te worden door de ouder(s)/verzorger(s) van de leerling met dyslexie. Deze formulieren zijn ook te downloaden vanaf de website van Pascal Zuid.

⁴ Kandidaten met een beperking | centrale examens en rekentoets vo 2019 Versie februari 2019
(<https://www.examenblad.nl/onderwerp/kandidaten-met-een-beperking/2019>)